

5. Мухамедова Е.Е. Історичний розвиток прав і свобод особи// Держава і право – Вип.39-К.,2008. – С. 127–128.
6. Скакун О.Ф. Теорія держави і права /енциклопедичний курс: Підручник.- Х., 2006. – с. 209–211.
7. Пальма М. Понад 60 років по тому...// Право України. – 2010. – №10. – С. 105.

Новик Валерій Анатолійович
старишій викладач
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Захист майнових та житлових прав дітей в Україні

Конвенція ООН про права дитини, ратифікована Україною в 1991 році, визначає пріоритет інтересів дитини в суспільстві, наголошує про право кожної дитини на гідний рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, морального та соціального її розвитку.

Зважаючи на це, Верховною Радою України прийнято Закон України «Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року» [1]. На виконання зазначеного Закону Урядом щорічно розробляються заходи у сфері охорони дитинства.

Правом кожної дитини, яке гарантовано та охороняється Конституцією України, є право на власне житло. Відповідно до статей 17, 18 Закону України «Про охорону дитинства» [2] держава забезпечує право дитини на проживання в умовах, що не завдають шкоди її фізичному та розумовому розвитку, на захист своїх майнових, житлових прав.

Одним із пріоритетних напрямів правозахисної діяльності у сфері охорони дитинства визначено захист майнових та житлових прав дітей, у тому числі дітей, які потребують особливої уваги держави. Стан додержання законодавства щодо захисту прав дітей оцінюється через ефективність діяльності відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, контролюючих та правоохоронних органів, наділених державою відповідними повноваженнями.

Вивчення міжнародної практики щодо організації діяльності у сфері захисту прав і свобод дітей, захисту прав дітей на майно та житло засвідчило, що це питання є актуальним. Кожна країна вважає це питання пріоритетним та вживає заходів для захисту прав дітей.

З часу формування ринку нерухомості неповнолітні стали повноправними суб'єктами цивільних та майнових правовідносин.

Проте через нездатність, а в деяких випадках і внаслідок фізичного та психічного стану діти неспроможні самостійно захистити свої права. Водночас через несумлінне ставлення до своїх обов'язків батьків або осіб, які їх замінюють, бездіяльність службових осіб, які уповноважені державою захищати права дітей, вони позбавляються майна, житла, поповнюють лави жебраків та бродяг, втягуються в пияцтво, наркоманію, вчинення злочинів. Щорічно майже 11 тисяч дітей потрапляють до притулків, з них майже третина – саме через порушення житлових прав.

Найбільш вразлива категорія дітей – це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які виховуються в сім'ях, що опинились у складних життєвих обставинах.

За даними Державної служби статистики України, із 83 тис. дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, житло мають 51,3 тис., житлові приміщення 3 тис. дітей знаходяться у стані непридатному для використання за призначенням. Потребує житла майже 35 тис. дітей цієї категорії.

Законом України «Про охорону дитинства» (стаття 4) визначено державну систему заходів щодо охорони дитинства, яка включає в себе визначення основних, правових, економічних, організаційних, культурних та соціальних засад щодо охорони дитинства, передусім створення для дітей належних умов утримання та виховання, гідних умов життя.

Указом Президента України від 06.04.2011 №389/2011 [3] головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики з питань сім'ї та дітей, соціального захисту населення визначено Міністерство соціальної політики України, на яке покладено обов'язок формування державної політики у сфері захисту прав дітей, передусім тих, які потребують особливої уваги держави, координацію діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування стосовно соціального захисту дітей.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» [4] у регіонах виконання цих функцій покладено на уповноважені органи влади у справах сім'ї, дітей та молоді Автономної Республіки Крим, служби у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, виконавчі органи міських і районних у містах рад. Повноваження таких органів визначено статтею 4 зазначеного Закону та положеннями, розробленими відповідно до Типового положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2007 № 1068 [5].

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» [6] у статті 11 та пункті 3 постанови Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 «Про затвердження Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини» [7] встановлюють, що органами опіки та піклування визначено районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, виконавчі органи міських, районних у містах, сільських, селищних рад. На них покладається організація діяльності з надання статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, її влаштування під опіку (піклування), на усиновлення, до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, соціальний захист.

Безпосереднє ведення справ та координація діяльності в цій сфері здійснюється регіональними службами у справах дітей (стаття 12 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»).

Указані підрозділи співпрацюють із центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. На співробітників центру покладаються функції соціального супроводу дітей, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, у родинах усиновителів (стаття 15 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-

сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»).

У здійсненні соціального захисту дітей беруть участь у межах своєї компетенції інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, окремі громадяни.

Відповідно до статті 121 п. 5 Конституції України, прокуратура здійснює нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Відповідно до цього приводами для проведення прокурорської перевірки можуть бути письмові звернення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, фізичних та юридичних осіб, а також власна ініціатива прокурора. При цьому перевірки за заявами фізичних чи юридичних осіб, зверненнями та запитамі депутатів усіх рівнів, крім заяв і повідомлень про кримінальне правопорушення, проводяться лише у разі їх попереднього розгляду компетентними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими чи службовими особами або неприйняття ними у встановлені строки рішень з цих питань.

Завданням перевірки є вжиття заходів до усунення порушень вимог законодавства, спрямованого на захист майнових та житлових прав дітей причин і умов, що їм сприяють, надання принципової оцінки законності діяльності службових осіб органів і служб у справах дітей, спеціальних установ для дітей щодо виконання вимог закону у цій сфері, ініціювання питання про притягнення до відповідальності осіб з вини яких відбулися порушення прав дітей.

Отже, захист прав дітей на майно та житло гарантовано низкою нормативних актів, спрямованих на визначення обсягу прав дітей, шляхів до їх забезпечення. Зокрема це Конституція України, Закони України «Про охорону дитинства», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», Укази Президента України «Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей», «Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні», відомчі нормативні документи тощо.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року: Закон України від 05.03.2009 № 1065-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1065-17>

2. Про охорону дитинства Закон України від 26.04.2001 № 2402-III // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

3. Указ Президента України від 06.04.2011 №389/2011// Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/389/2011>

4. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>

5. Про затвердження Типового положення про службу у справах дітей обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації та Типове положення про службу у справах дітей районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2007 № 1068 // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1068-2007-п>

6. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

7. Про затвердження Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 // Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-п>

Зосімович Олена Юріївна

старший викладач

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Формування професійних дефініцій судових захисників в Речі Посполитій в XV – XIX ст.

Європейська адвокатура виникла на базі традицій римського права і в кожній країні мала ряд особливостей. Польський судовий захист, за думкою російського дослідника Євгена Васковського, був організований за німецьким зразком¹. Законодавче оформлення адвокатури Речі Посполитої відбувалося поступово від звичаєвого права до цілого ряду законодавчих актів, що унормовували її діяльність, таких як Судебники, Литовські Статути, видані в трьох редакціях в XVI ст. та Конституції (так в Речі Посполитій називали постанови Сеймів) різних років. Паралельно із становленням організації польської адвокатури відбувався процес формування категоріального апарату судового захисту, в тому числі і дефініції судового захисника.

В працях польських дослідників другої половини XIX – поч. XX докладно досліджено виникнення та еволюцію термінів, що означали захисників в судовому процесі в період з XV по XIX ст... Адвокатура в Польщі мала назву палестра (Palestra). В праці польського правника Ісаака Левіна зустрічається декілька визначень цього терміну [2]. Так, автор наводить думку польського історика і мемуариста, ксьондза Анджея Китовича, який зазначає: „Назвою палестри в Польщі визначають стан людей – правників, де одні є патронами, якими послуговуються у

¹ «Таким образом, во всем Западном Крае существовала с начала XIX века официальная адвокатура, организованная по германскому образцу того времени» [1, с.172].